

ORIENTACE VE MĚSTĚ

Dubaj má mnoho tváří. V jejich starých čtvrtích se projevují stopy historického růstu – např. městské části Búr Dubai a Deira byly v 19. století obklopené městskou hradbou, tyto oblasti tehdy chránily pevnosti a obranné věže. Místy jsou patrné historické struktury, renovované nebo rekonstruované. Okolo těchto čtvrtí jsou rozmístěné další oblasti, zřízené během 20. století. Vlhké a horké klima přispívá k tomu, že mnohé stavby rychle chátrají – zub času je ohlodává s neústupnou vytrvalostí. Domy ve starých oblastech města se neustále strhávají, vylepšují a rozšiřují. Mezery se vyplňují výškovými budovami, silnice se přemostují dalšími, nadzemními silnicemi, nebo se pod nimi hloubí metro.

Všude vznikají nové městské části 21. století, typicky zařízené jako „města ve městě“ a opatřené mrakodrapy a drahými byty – Dubaj je směle koncipovanou ikonou architektury. Jako nevyhnutelná doprovodná hudba zaznívá ze všech koutů pouštní metropole hluk stavenišť.

V Dubaji se bez přestávky uskutečňují nové vize, vytvářejí superlativy a symboly. Názory na to, zda tento vývoj zvláštním způsobem přispívá k přitažlivosti Dubaje, nebo jestli tato strategie městského plánování pozvolna překračuje všechny meze, se rozcházejí. V průběhu hospodářské krize se Dubaj začala stále častěji poněkud usměřňovat. Zdá se, že došlo ke **změně způsobu myšlení** i v přístupu k přírodním zdrojům: od roku 2008 se musejí dodržovat státní ekologická nařízení a stále více projektů nemovitostí musí splňovat kritéria ekologické snesitelnosti a udržitelnosti.

Nejnápadnější částí historického centra Dubaje je zátoka, **Dubai Creek, přírodní mořské rameno**, které se široce rozprostírá na někdejší poušti a rozděluje hustě zastavěný areál na dvě části. Obě strany stojí za prozkoumání. Na rozdíl od novějších čtvrtí se dá podél břehu Creeku, stejně jako po tržištích Deiry a Búr Dubai, docela

příjemně procházet – což je v Dubaji opravdová vzácnost. Na druhou stranu Creeku se nejlépe dostanete lodí (viz „Zajímavá místa Dubai Creek“); ne tak hezký, ale velmi praktický způsob představuje tunel Al-Shindagha blízko ústí Creeku. Most Al-Maktoum, plovoucí most položený dále směrem ven z města, most Al-Garhoud a Business Bay Bridge jsou významná přemostění Creeku pro automobily. Plánují se další mosty, např. most Shindagha a směrem dovnitř Creeku také 667 metrů dlouhý obloukový most se šesti pruhy pro auta a s jednou linkou metra.

Na severní straně tvoří historická **městská čtvrt Deira** část městského centra. Jádrem Deiry je **výběžek Al-Ras**, jenž propůjčuje ústí Creeku jeho markantní ohyb. Pobřežní silnice podél Perského zálivu, z níž nápadně vyčnívá hotel Hyatt Regency se svou otočnou věží, se jmenuje **Corniche Road**. V průběhu výstavby třetího palmového ostrova, který leží před pobřežní promenádou, byla tato oblast vylepšena o muzeum, obchody, kavárny, kolejovou dráhu, hotelový ostrov apod. V Deire byste si neměli nechat ujít procházku po původním síku, zejména po zlatnickém trhu, a po pobřežní promenádě Creeku lemované tradičními dřevěnými lodmi.

Důležité silnice v Deire jsou ty kolem břehů: Benihas Road podél Creeku a Al-Khaleej Road souběžná s břehem Zálivu. Středem Deiry prochází Naif Road, Al-Rigga Road a Al-Maktoum Road. Orientačními body na posledně jmenované jsou monumentální hodinová věž (angl. *clocktower*), náměstí Union Square a náměstí Benihas. Nejznámější **čtvrti** na straně Deiry jsou Naif (okolo Naif Road), Al-Hamriya (u břehu Zálivu), Al-Rigga (okolo Al-Rigga Road), Al-Muraqqabat (okolo západní Al-Rasheed Road), Hor al-Anz (okolo východní Al-Rasheed Road). S Deirou sousedí Al-Garhoud (mezi Dubai International Airport a Creekem) a Dubai Festival City (směrem do Creeku na druhé straně Business Bay Bridge).

Pohled od moře
na centrum Dubaje

Jižně od laguny se rozprostírá druhá důležitá část starého městského centra: **Búr Dubai**. Tady stojí jedna z nejstarších budov ve městě: pevnost. Byla postavena roku 1787 a po dlouhou dobu sloužila jako sídlo panovníka. Dnes v sobě ukrývá hypermoderní muzeum. K této historické stavbě se připojuje vládní palác (arab. *diwān*). Pevnost je vlastně jedinou historickou budovou v Búr Dubai. Další domy, které vypadají staře, byly znovu vybudovány a nabízejí turistům pohled do minulosti, který můžete pocítit ve dvou etnografických oblastech: **Bastakia** – což je obytná čtvrť s markantními větrnými věžičkami – a **Al-Shindagha** s různými obytnými domy a jedním rekonstruovaným panovnickým palácem.

Významné **městské části** okolo Búr Dubai se jmenují Al-Mankhool (okolo Al-Mankhool Road), Al-Karama (mezi Trade Centre Road a Zabeel Road) a Umm Hureir (okolo Umm Hureir Road). Centrální **dopravní tepny** představují Al-Khaleej Road, Mankhool Road, Trade Centre Road, Zabeel Road a Umm Hureir Road. Významná je i Khalid ibn al-Waleed Road, na které se usadilo

tolik finančních institutů, že se jí přezdívá „bankovní ulice“ a která protíná Búr Dubai od přístavu Rashid až k Al-Maktoumově mostu. Směrem do Creeku leží další, centrálně položená městská oblast: Culture Village.

Na jih od centra se rozprostírá **městská část Jumeirah** podél kdysi přírodní pobřežní linie Zálivu. Jumeirah, ještě před několika lety malá rybářská vesnice před branami Dubaje, leží dnes z geografického hlediska uprostřed Dubaje a panuje tu vysoká úroveň životního stylu. Stojí tu bezpočet elegantních vil, mnoho originálních obchodů, otevřely se tu restaurace a kavárny, řadí se tu jeden luxusní plážový hotel vedle druhého. Turisticky atraktivní je stylově zařízená měšita Jumeirah, řada nákupních center a několik pláží ke koupání. Odvrácenou stranou blyštivé mince je množství velkých stavenišť na pobřeží: vznikají tu nové hotely a různé umělé ostrovy. Páteří oblasti je Jumeirah Road, jež probíhá z **městské části Al-Satwa** (s centrem v podobě nákupní třídy Al-Dhiyafah Road) na jih a přechází v Al-Sufouh Road.

Jumeirah se většinou používá jako synonymum pro všechny plážové oblasti mezi

DHAU – STALETÁ TRADICE STAVBY LODÍ

Tradiční arabské dřevěné dhau jsou jedním z **nejstarších typů lodí**, se kterými zkušený námořníci a slavní navigátoři již po staletí křižují světová moře. Z pobřeží Arabského poloostrova plachtili arabští mořeplavci už v osmém století do Číny, navzdory všem bouřím, pirátům a dalším hrozbám. Tyto rané dhau se konstruovaly **bez jakéhokoliv kovu**, tedy i bez hřebíků. Dřevěné fošny se napustily olejem a doslova „sešily“ dohromady pletenými provazy z kokosových vláken. Loď sestrojena tímto způsobem měla tu výhodu, že byla flexibilní, svižně se vyhýbala nárazům do útesů a nemohla se rozpadnout.

Od počátku 16. do konce 17. století přinášeli **Portugalci**, kteří jako koloniální mocnost kontrolovali různé opěrné body podél pobřeží Zálivu, do arabské stavby lodí nové podněty, které se během dalších let dále rozvíjely a „arabizovaly“. V době, kdy perlový průmysl dosáhl svého ekonomického vrcholu, byla stavba lodí nejvýznamnějším průmyslovým odvětvím jižní části Zálivu.

Až do našeho století sloužily dřevěné dhau pro lov perel i pro veškerou námořní dopravu v Perském zálivu. Ještě dnes je používají námořní obchodníci a rybáři.

Výraz „**dhau**“ nepochází původně z arabštiny; je to společný termín používaný Evropany pro různé tradičně arabské dřevěné lodě, který však do své slovní zásoby převzalo i mnoho Arabů.

Na středně velké dhau pracuje šest loďařů, kteří pocházejí většinou z indického subkontinentu, přibližně tři měsíce. **Odhad a cit pro formu** jsou nejdůležitějšími předpoklady stavitele lodí, protože kreslené plány neexistují.

Dubaj má dvě loděnice stavějící dhau, Jaddaf a Al-Hamriya; v nich si můžete jejich výrobu přímo prohlédnout. Stejně působivé jsou tradiční závody lodí, kde spolu soupeří veslice, resp. dhau s napnutými plachtami. Vnitřek takové dřevěné lodí a tamní atmosféru máte možnost posoudit během příjemného oběda v jedné z mnoha dhau-restaurací.

centrem a Jebel Ali. K jeho prominentnímu postavení jistě přispělo i pojmenování umělého palmového ostrova The Palm Jumeirah. Na některé názvy městských čtvrtí se přitom úplně zapomnělo: **Umm Suqeim**

a **Al-Sufouh**, které leží jižně od Jumeirah na mořském břehu, nebo Al-Wasl několik bloků směrem do vnitrozemí. The Palm Jumeirah, prostřední ze tří palmových ostrovů, byl dokončen jako první velký **umělý ostrov**

Deira – poloostrov Al-Ras omývaný vodami Dubai Creeku (str. 88: jeho podoba kolem roku 1940)

Dubaje. Palma je korunovaná legendárním hotelovým resortem Atlantis (viz informační rámeček „Kde se zázraky snoubí s vodou – Zážiteková destinace Atlantis“). Na tomto úseku pobřeží vytváří Dubaj nádherné nové světy a dosahuje doslova ke hvězdám. Stavebně se to projevilo na umělých ostrovech The World a The Universe, které svým tvarem znázorňují glóbus, resp. vesmír.

K pobřeží jižně od The Palm Jumeirah se připojuje luxusní areál výškových budov **Dubai Marina**. Hotely a apartmány jsou tu hustě uspořádané vertikálním směrem. Dubai Marina má svůj vlastní přístav pro jachty a leží na podlouhlém ostrově mezi pláží a uměle vytvořeným mořským kanálem.

Mluví-li se o **Jebel Ali**, pak má jen vzácně někdo na mysli malou stejnojmennou obec asi 40 km jižně od centra Dubaje po rychlostní silnici do Abú Dhabi. Mnohem více lidem se při slovech Jebel Ali vybaví přístav se zónou volného obchodu a průmyslovou oblastí (viz „Země a lidé/Hospodářství“). Areál okolo Jebel Ali je masivně zastavěný, např. palmovým ostrovem Jebel Ali, ostrovním světem Dubai Waterfront nebo obří městskou částí **Dubai World Central** včetně

Al-Maktoum, největšího letiště na světě. Od moře do vnitrozemí se mají připojit nové areály okolo 70 km dlouhého Arabian Canal.

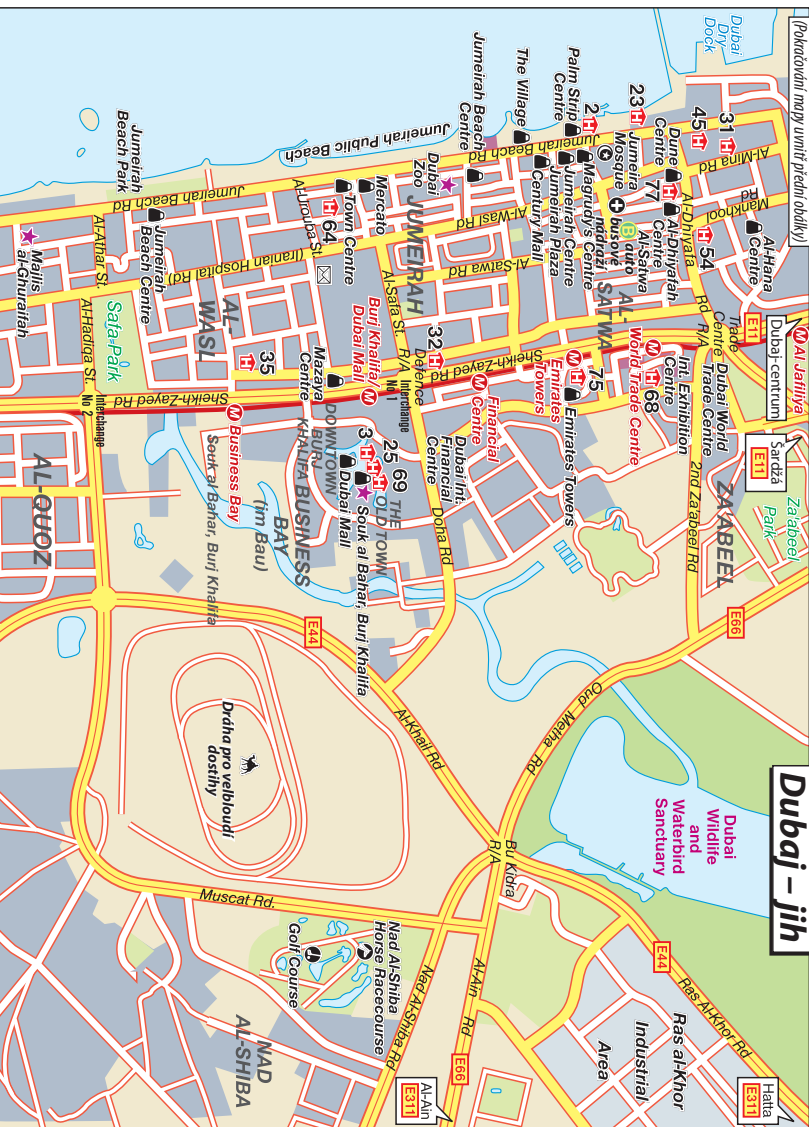
O několik bloků dál do vnitrozemí vede **Shaikh Zayed Road**, připomínající dálnici, okolo Jumeirah a Dubai Marina do Jebel Ali (a dále do Abú Dhabi). Tuto část Dubaje lze charakterizovat – v pravém slova smyslu – jako tyčící se do výše: dostala příznačný název **New Dubai**. World Trade Centre na počátku Shaikh Zayed Road kdysi symbolizovalo cestu Dubaje k vrcholu, dnes však jeho budovy žijí ve stínu jiných. Podél Shaikh Zayed Road se tlačí kancelářské mrakodrapy, hotely a apartmány jeden na druhý, nákupní centra se vzájemně překonávají ve svých obrovských dimenzích, zóny volného obchodu jako Internet City, Media City, Knowledge Village, Investment Park nebo Business Bay lákají investory a mohutná vstupní brána ukazuje cestu k Dubai International Financial City.

Ještě o kousek dál do vnitrozemí, mezi Shaikh Zayed Road a Al-Khail Road, se nacházejí městské části **Za'abeel**, **Al-Quoz a Al-Barsha**. Na druhé straně se rozprostírají různé nové, luxusní obytné zóny, např.

Emirates Hills, The Meadows, The Lakes, Jumeirah Islands nebo Desert Springs Village. To vše – a vlastně všechno v celém městě – dokázal převýšit **Burj Khalifa**, nejvyšší mrakodrap na světě, vysoký 828 metrů, jenž

byl slavnostně uveden do provozu počátkem roku 2010. U jeho nohou se krčí nová městská část **Downtown Burj Khalifa** včetně **The Old Town**. Ve stínu Burje se parky a jezírka starají o záblesky přírody uprostřed

urbanistické přesily. Největší nákupní areál na světě, The Dubai Mall, slibuje splnění všech myslitelných konzumních přání.

A ještě o kousek dál směrem do pouště, mezi Al-Khail Road a Emirates Rd. E311,

rychlostní silnici z Abú Dhabi až do severních emirátů, leží stará městská část **Nad al-Sheba** a **oblasti novostaveb** Meydan City a Mohammed bin Rashid Gardens.

Nelze to přehlédnout: Dubaj se rozpíná stále dál do vnitrozemí. **Emirates Road E311** tak zatím probíhá mimo hustě zastavěnou oblast, plánuje/staví se však množství nových projektů, mezi nimi rozlehlé části **Dubailandu**, největšího volnočasového parku na světě, včetně jeho součástí – Falcon City of Wonders, Arabian Ranches, Dubai Sports City, Dubai Golf City a Dubai Investment Park.

Na severovýchodě Dubaje leží **Šardža** – město, které za posledních několik let takřka

srostlo s Dubají. Od mostu Al-Maktoum vede do Šardžy **Al-Ittihad Road E11** přes vnitřní město, takže dopravní zácpa a kolaps jsou nanejvýš pravděpodobné. Do Šardžy se lze dostat i okolo města po Emirates Road E311, ale i tady platí, že pohyb vpřed probíhá pouze v módu rozjíždění a zase zastavování. Vznikají stále další **obchvaty** okolo Dubaje a přiváděče do Šardžy. Výstavba silnic směrem na Šardžá – a do Abú Dhabí – má pro městské projektanty tu nejvyšší prioritu.

CESTY ZA ZAJÍMAVOSTMI DUBAJE

Organizované okružní jízdy městem po pozoruhodných místech Dubaje nabízejí kromě níže uvedených také místní pořadatelé zájezdů.

